

| Evaluering af lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder

December 2018

Evaluering af lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder

1. Indhold

1. Sammenfatning.....	2
2. Baggrund	3
3. Metode.....	3
4. Registreringsordningen.....	5
4.1. Betingelser for registrering af socialøkonomiske virksomheder	5
4.2. Registrering i Erhvervsstyrelsens it-system	7
4.3. Kontrol.....	8
5. Data om de registrerede socialøkonomiske virksomheder	8
6. Tilsyn efter § 11 i lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder	10
7. Erfaringer med registreringsordningen.....	11
a. Registreringsløsningen	12
b. Rapporteringskravet.....	13
c. Information om registreringsordningen.....	14
d. Fordele ved registreringsordningen	16
e. Rimelighedskravet	18
f. Udbudsreglerne.....	19
g. Regnskabskrav	20
h. Tilsyn efter § 11 i lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder	21
8. Konklusion	22

1. Sammenfatning

Erhvervsstyrelsen har i 2018 udarbejdet nærværende evaluering af lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder. Formålet med evalueringen er at afklare, om registreringsordningen har formået at danne grundlag for en fælles identitet, og om den har været med til at give de registrerede socialøkonomiske virksomheder troværdighed, som kan medføre en markedsføringsmæssig værdi.

Det bemærkes, at registreringsordningen alene har eksisteret siden 1. januar 2015, og at der i denne periode kun er et begrænset antal virksomheder (283), som indtil videre har anvendt registreringsordningen. Disse forhold vil således have indvirkning på evalueringens konklusioner.

Evalueringen er udarbejdet på baggrund af interviews, som Erhvervsstyrelsen har afholdt med en række interessenter. Interessenterne, som styrelsen har udvalgt til at bidrage til evalueringen, udgør et udsnit af de interessenter, som har berøring med registreringsordningen for socialøkonomiske virksomheder.

For at få et indblik i hvordan registreringsordningen bliver opfattet, har Erhvervsstyrelsen således både inddraget virksomheder, hvis ledelse har valgt at registrere virksomheden som en registreret socialøkonomisk virksomhed, og en virksomhed hvis ledelse har fravalgt at registrere virksomheden som registreret socialøkonomisk virksomhed. Derudover har bl.a. brancheorganisationer, rådgivere, forskere, arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer samt kommuner bidraget til evalueringen.

Udover interessenternes bidrag indeholder evalueringen desuden Erhvervsstyrelsens erfaringer med registreringsordningen, som bl.a. er et resultat af virksomhedernes brug af Erhvervsstyrelsens it-system, løbende kommunikation med virksomhederne og Erhvervsstyrelsens kontrol af om de registrerede socialøkonomiske virksomheder overholder lovens kriterier.

Evalueringen viser samlet set, at flertallet af interessenterne¹ ønsker at bevare registreringsordningen for socialøkonomiske virksomheder. Flertallet af interessenterne mener, at registreringsordningen på sigt kan medføre fordele for de registrerede socialøkonomiske virksomheder.

Alle interessenterne fremhævede imidlertid, at der er flere udfordringer forbundet med registreringsordningen, herunder at registreringsordningen ikke har medført markedsføringsmæssige fordele i det omfang, som der var tiltænkt med loven.

¹ Den Sociale Kapitalfond betvivlede om registreringsordningen kan medføre reelle fordele for de socialøkonomiske virksomheder, idet ordningen kan hindre de registrerede virksomheder i at tiltrække vækstkapital – og dermed ikke levere det potentielle sociale impact.

2. Baggrund

I 2014 vedtog Folketinget lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder², der trådte i kraft den 1. januar 2015. Loven udmønter anbefalingerne fra Udvalget for socialøkonomiske virksomheder, som blev nedsat i 2013 af den daværende regering (Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti). Loven indførte en registreringsordning for private virksomheder, der driver erhverv med det formål at fremme sociale formål gennem deres virke og indtjening. Lovens formål er at medvirke til at definere og skabe en fælles identitet for sådanne virksomheder gennem en registreringsordning samt give virksomheder en eneret til brug af betegnelsen ”registreret socialøkonomisk virksomhed” (RSV).

Betegnelsen ”socialøkonomisk virksomhed” er ikke en særlig virksomhedsform, men en form for ”mærkat” som virksomheder kan anvende. Det er derfor ikke muligt at angive præcis hvor mange virksomheder i Danmark, der betragter sig selv som socialøkonomiske virksomheder. Registreringsordningen for socialøkonomiske virksomheder er således et tilbud til virksomheder, der ønsker at registrere sig som en ”registreret socialøkonomisk virksomhed”. Hvis en socialøkonomisk virksomhed vælger ikke at registrere sig, kan virksomheden fortsat kalde sig for en socialøkonomisk virksomhed. Endvidere bemærkes, at en socialøkonomisk virksomhed ikke har pligt til at registrere sig, selvom virksomheden opfylder betingelserne herfor.

Foruden selve registreringsordningen indeholdt rapporten fra Udvalget for socialøkonomiske virksomheder en række anbefalinger, som i tillæg til registreringsordningen skulle styrke det socialøkonomiske område. Disse anbefalinger omfattede bl.a. forslag til at lette de administrative byrder og forslag om at sætte øget fokus på at understøtte interessen for socialøkonomiske virksomheder blandt danske pengeinstitutter, investorer samt private, erhvervsdrivende og almennyttige fonde med henblik på at øge investeringslysten. Udvalget valgte at anbefale en registreringsmodel og udarbejdede et udkast til lovforslaget som en del af deres anbefalinger. Lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder er grundlæggende i overensstemmelse med udvalgets udkast.

3. Metode

Det følger af forarbejderne til lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder, at der skal gennemføres en evaluering af loven tre år efter dens ikrafttræden. Det fremgår endvidere, at loven skal evalueres med henblik på en vurdering af, om loven eller dens enkelte bestemmelser har opfyldt formålet.

I § 1 i lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder er lovens formål beskrevet således:

² Lov nr. 711 om registrerede socialøkonomiske virksomheder af 25. juni 2014.

§ 1. Loven har til formål at indføre en registreringsordning for socialøkonomiske virksomheder, der kan danne grundlag for en fælles identitet. Registreringsordningen muliggør, at virksomheder, som lever op til visse standarder i forhold til deres virksomhedsdrift og transparens, kan dokumentere dette over for myndigheder, samarbejdsparter og kunder via en eneret til betegnelsen registreret socialøkonomisk

Det følger af forarbejderne til loven, at evalueringen skal ske under inddragelse af de væsentligste interessenter på området.

På baggrund heraf har Erhvervsstyrelsen valgt en kvalitativ tilgang til evalueringen, som bl.a. fokuserer på en gennemgang af de erfaringer, som de inddragede interessenter har beskrevet. Evalueringens afsnit 5 indeholder derudover en gennemgang af Erhvervsstyrelsens statistiske data om de registrerede socialøkonomiske virksomheder.

Evalueringen er foretaget med inddragelse af følgende interessenter:

- Advokaterne Foldschack, Forchhammer, Dahlager & Barfod – Line Barfod
- Casa Rosso (RSV), erhvervsvirksomhed under Grennessminde – Maria Pagels
- CBS Center for Civilsamfundsstudier – Anker Brink Lund (professor) og Katja Isa Sørensen
- Dansk Industri – Marie-Louise Lindeløv
- Den Sociale Kapitalfond – Claus Bjørn Billehøj
- Revisor Jan Molin (fra FSR's CSR-udvalg) og revisor Thomas Nislev (fra FSR's Responsumudvalg)
- Glad Fonden (RSV) – Mikkel Holmbäck
- KL – Frederik Nordentoft Andersen
- Kolding Kommune – Birte Muhs og Ina Hviid
- Kooperationen – Ulrik Boe Kjeldsen
- LO – Christian Sølyst
- Logik & Co. (RSV) – Balder Johansen
- Logistikkompagniet – Carsten Moberg
- Selveje Danmark – Jon Krog
- Silkeborg Kommune – Gitte Ørum Møldrup og John Kvistgaard

Interessenterne, som Erhvervsstyrelsen har udvalgt til at bidrage til evalueringen, udgør et udsnit af de interessenter, som har berøring med registreringsordningen for socialøkonomiske virksomheder, og som er vurderet som de væsentligste aktører på området.

For at få et indblik i hvordan registreringsordningen bliver opfattet, har Erhvervsstyrelsen således både inddraget virksomheder, som har valgt at registrere sig som registreret socialøkonomisk

virksomhed, og en virksomhed som har fravalgt at registrere sig. Derudover har bl.a. brancheorganisationer, rådgivere, forskere, arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer samt kommuner bidraget til evalueringen.

Interessenterne blev under interviewene bl.a. spurgt om følgende:

- Hvad er din/din organisations generelle opfattelse af registreringsordningen?
- Hvilke fordele forbinder du/din organisation med registreringsordningen?
- Hvilke udfordringer forbinder du/din organisation med registreringsordningen?
- Hvordan vurderer du/din organisation, at registreringsordningen evt. kan forbedres?

Udover interessenternes bidrag indeholder evalueringen desuden Erhvervsstyrelsens erfaringer med registreringsordningen, som bl.a. er et resultat af virksomhedernes brug af Erhvervsstyrelsens it-system, løbende kommunikation med virksomhederne og Erhvervsstyrelsens kontrol af om de registrerede socialøkonomiske virksomheder overholder lovens kriterier.

Det bemærkes generelt, at registreringsordningen alene har været i brug siden 1. januar 2015, og at der kun er et begrænset antal virksomheder (283 virksomheder, se afsnit 5), som indtil videre har registreret sig. Disse forhold vil således have indvirkning på evalueringens konklusioner.

4. Registreringsordningen

Med loven om registrerede socialøkonomiske virksomheder fik socialøkonomiske virksomheder mulighed for at få en fælles identitet ved at registrere sig som ”registrerede socialøkonomiske virksomheder” i Erhvervsstyrelsen.

Hensigten med loven har ikke været at omfatte alle virksomheder, der yder en social indsats. Loven skal bidrage til at gøre det lettere og mere attraktivt at skabe, drive og udvide en socialøkonomisk virksomhed i Danmark.

4.1. Betingelser for registrering af socialøkonomiske virksomheder

Det fremgår af lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder, at juridiske personer, der har et CVR-nummer, og som er hjemmehørende i Danmark, kan blive registreret som en ”registreret socialøkonomisk virksomhed” – også betegnet RSV. Virksomheder, der er etableret ved sameje, enkeltmandsvirksomheder samt en personligt ejet mindre virksomhed, kan ikke registrere sig efter ordningen, da disse virksomhedsformer ikke har en adskillelse mellem ejers formue og virksomhedens formue.

Lovens § 5 opstiller fem betingelser for, at en socialøkonomisk virksomhed kan registrere sig. De fem betingelser gennemgås nedenfor. En registreret socialøkonomisk virksomhed skal således løbende efter registreringen opfylde betingelserne.

a. Have et socialt formål

Virksomheden skal have et socialt formål, hvilket defineres bredt. Kravet er, at virksomheden primært skal have et formål af samfundsgavnlig karakter med et socialt, beskæftigelses-, sundheds-, miljømæssigt eller kulturelt sigte. Det sociale formål skal være optaget i virksomhedens vedtægter, stiftelsesdokument, interessentkontrakt eller lignende.

b. Være erhvervsdrivende

Virksomheden skal være erhvervsdrivende. Kravet om, at virksomheden skal være erhvervsdrivende, skal ikke forstås således, at størstedelen af virksomhedens indtægter skal stamme fra salg af produkter og serviceydelser, men erhvervsdriften skal dog udgøre en betydelig andel af omsætningen. Virksomheden kan godt modtage offentlige og private tilskud, donationer m.v., hvis blot virksomheden sideløbende har et salg af produkter eller serviceydelser, som ikke er ubetydeligt for virksomhedens samlede omsætning.

c. Være uafhængig af det offentlige

Virksomheden skal være uafhængig af det offentlige. Herved forstås, at virksomheden drives uden væsentlig offentlig indflydelse på ledelse eller drift. Det er afgørende, at det offentlige ikke har bestemmende indflydelse.

d. Være inddragende og ansvarlig i sit virke

En forudsætning for at være en registreret socialøkonomisk virksomhed er, at virksomheden er inddragende og ansvarlig i sit virke. Dette skal forstås som, at virksomhedens ledelse søger at involvere virksomhedens ansatte, kunder, samarbejdspartnere og interessenter samt udviser ansvarlighed i forhold til det sociale formål i virksomhedens forretningsstrategi og forretningsaktiviteter.

e. Have en social håndtering af overskud

Betingelsen vedrørende social overskudshåndtering betyder, at virksomheder enten skal anvende deres resultat efter skat socialt eller til geninvestering. Resultatet efter skat skal, jf., lovens § 5, stk. 1, nr. 5, litra a-d, bruges til reinvestering i virksomheden, investering i andre registrerede socialøkonomiske virksomheder, doneres til almennyttige organisationer eller i begrænset omfang til udbetaling af udbytte til ejere og investorer. Der er tale om en udtømmende liste over reinvesteringsmuligheder. Dermed er det alene de oplyste formål, som reinvesteringen må anvendes til.

Registrerede socialøkonomiske virksomheder må kun udbetale en begrænset del af virksomhedens overskud som udbytte til ejere og investorer. Den samlede årlige udbetaling må svare til den oprindelige indskudte kapital plus rimelig årlig forretning, og må ikke overstige mere end 35 pct. af virksomhedens resultat efter skat, jf. lovens § 5, stk. 2. Formålet med bestemmelsen er, at

virksomhederne fortsat har mulighed for at tiltrække investorer ved at kunne udbetale et udbytte, men begrænsningen sikrer, at virksomhederne ikke drives efter et formål om størst muligt udbytte til ejere og investorer på bekostning af det sociale formål.

4.2. Registrering i Erhvervsstyrelsens it-system

Registreringen som ”registreret socialøkonomisk virksomhed” foretages i Erhvervsstyrelsens it-system. Når virksomheden er registreret, vil det fremgå af virksomhedens offentligt tilgængelige oplysninger i Det Centrale Virksomhedsregister (CVR), at virksomheden er en ”registreret socialøkonomisk virksomhed”.

Registrering som ”registreret socialøkonomisk virksomhed” kan foretages i forbindelse med stiftelse af en virksomhed eller som en ændring af en eksisterende virksomhed. Virksomhederne skal i registreringsprocessen markere under ”formål”, at de ønsker at være en registreret socialøkonomisk virksomhed. Efterfølgende skal den pågældende virksomhed uploade dokumentation for, at virksomheden lever op til de fem betingelser for registrering, se afsnit 4.1 ovenfor. Det er først muligt for virksomheden at indsende anmeldelsen til registrering, når der er uploadet mindst fem dokumenter i registreringsløsningen. Der er intet til hinder for, at de samme dokumenter kan være uploadet flere gange, da færre end fem dokumenter kan danne grundlag for opfyldelse af dokumentationskravene.

Erhvervsstyrelsen har i december 2015 udgivet en vejledning om registrering af registrerede socialøkonomiske virksomheder. Vejledningen er opdateret i juni 2018³. Den nye version har fokus på registreringsløsningen og Erhvervsstyrelsens erfaringer med henvendelser fra virksomhederne, typiske misforståelser og fejl i de indsendte anmeldelser.

En virksomhed kan til enhver tid afregistrere sig som ”registreret socialøkonomisk virksomhed”. Afregistrering kan foretages af virksomheden i Erhvervsstyrelsens it-system.

Såfremt Erhvervsstyrelsen afgør, at en virksomhed ikke længere lever op til betingelserne for at være ”registreret socialøkonomisk virksomhed”, kan Erhvervsstyrelsen af egen drift afregistrere virksomheden som registreret socialøkonomisk virksomhed i medfør af § 2, stk. 3, i lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder. Afregistrering vil typisk finde sted efter en stikprøvemæssig kontrol på grund af manglende indlevering af årsrapport, som virksomheden skal indsende i henhold til § 8 i lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder

³https://erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/media/registreret_socialoekonomisk_virksomhed_vejledning_version_2_0_13_juni_2018_002.pdf

4.3. Kontrol

Erhvervsstyrelsen foretager i medfør af lovens § 2, stk. 3, stikprøvevis kontrol af, om de registrerede socialøkonomiske virksomheder opfylder betingelserne for at være omfattet af registreringsordningen. Det sker dels i forbindelse med registreringen, dels i forbindelse med efterfølgende stikprøvekontrol af de indsendte årsrapporter.

En registreret socialøkonomisk virksomhed skal årligt i forbindelse med indsendelse af årsrapporten rapportere følgende, jf. § 8, stk. 3, i lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder:

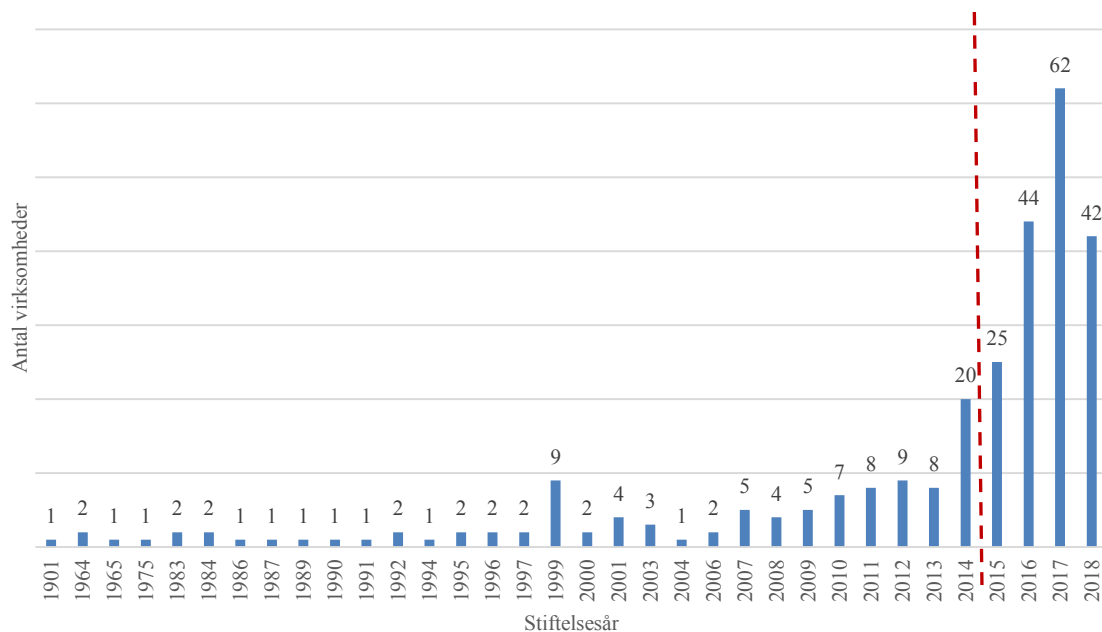
1. Vederlag m.v. til ledelsen og eventuelle vederlag til virksomhedens stiftere og ejere.
2. Aftaler indgået med nærtstående parter.
3. Likvide midler og andre aktiver, der udloddes eller uddeles af virksomhedens formue.
4. Hvordan virksomheden opfylder sit sociale formål, hvordan den er uafhængig af det offentlige, og hvordan virksomheden er inddragende og ansvarlig i sit virke.

Hvis disse oplysninger fremgår af virksomhedens årsrapport, anses rapporteringskravet for opfyldt, jf. § 8, stk. 5, i lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder. Rapporteringskravet kan også opfyldes ved at vedlægge oplysningerne som et særskilt bilag til årsrapporten i Erhvervsstyrelsens digitale indberetningsløsninger.

5. Data om de registrerede socialøkonomiske virksomheder

Der er pr. 5. november 2018 283 registrerede socialøkonomiske virksomheder i CVR. Godt 61 pct. af de registrerede virksomheder (173) er stiftet efter, at lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder trådte i kraft i 2015. De resterende (110) er stiftet før 2015, hvoraf den tidligste socialøkonomiske virksomhed, som i dag er registreret, er stiftet i 1901, se figur 1.

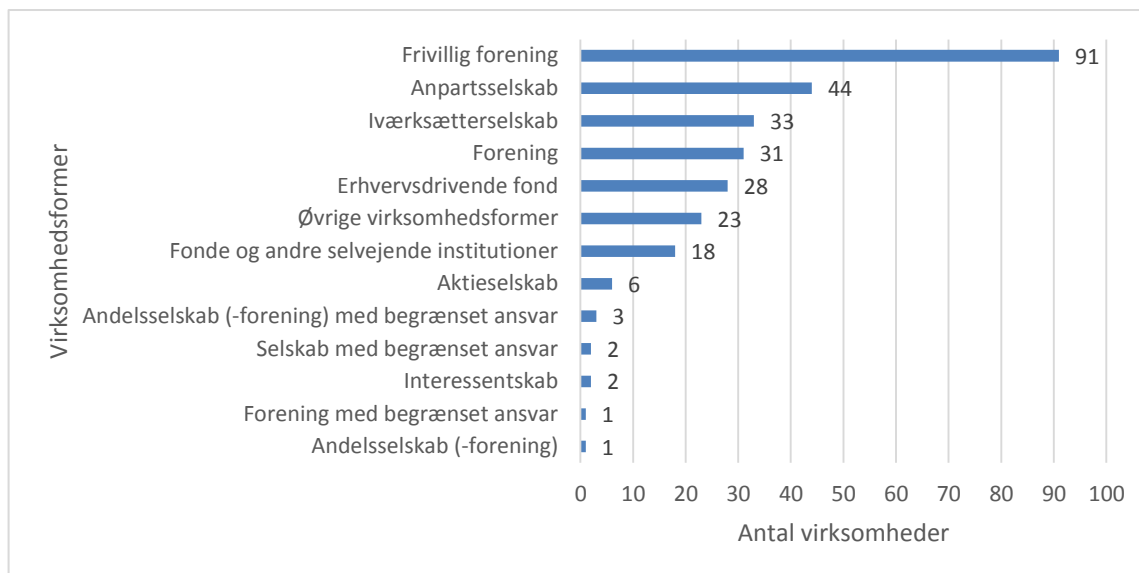
Figur 1. Stiftelsesår for registrerede socialøkonomiske virksomheder

Anm.: Bemærk at stiftelsesåret ikke viser, hvornår virksomheden er blevet registreret som en registreret socialøkonomisk virksomhed. For eksempel er virksomheder, der er stiftet i 2015 ikke nødvendigvis registreret som en registreret socialøkonomisk virksomhed i 2015, men måske først på et senere tidspunkt.

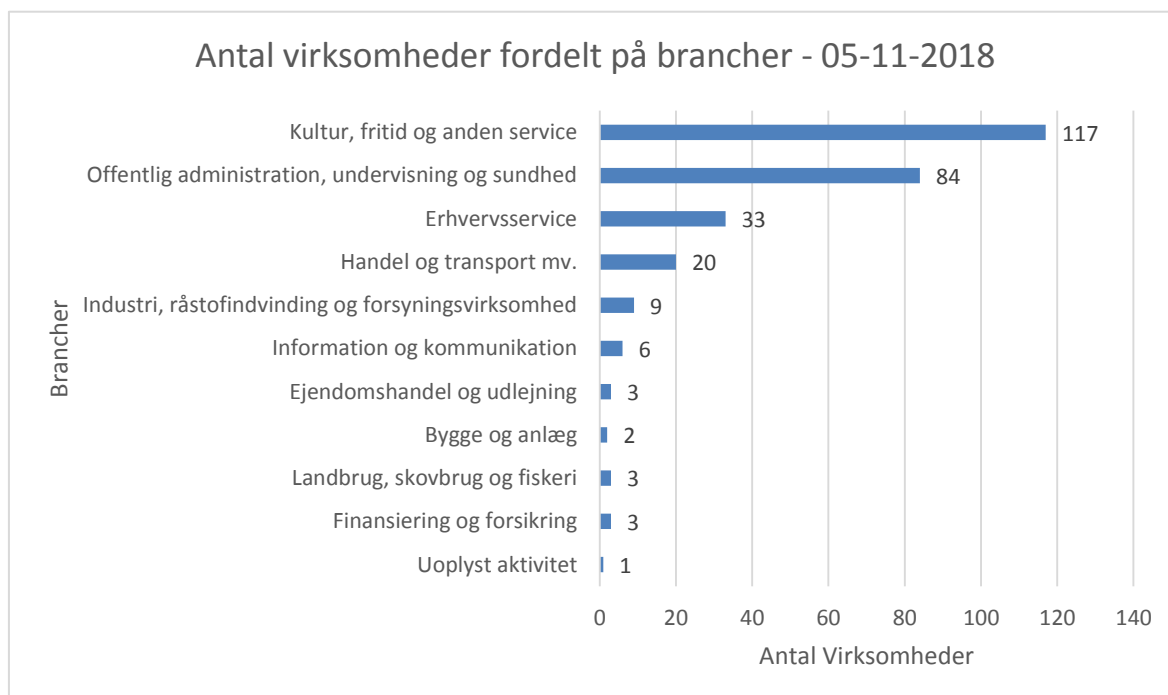
Over 43 pct. af de registrerede socialøkonomiske virksomheder er registreret som foreninger (31) eller frivillige foreninger (91). Omkring 30 pct. er registreret som selskaber, enten anpartsselskaber (44), aktieselskab (6) eller iværksætterselskaber (33). De resterende 27 pct. er registreret som andre virksomhedsformer, se figur 2.

Figur 2. Virksomhedsform for registrerede socialøkonomiske virksomheder

Af CVR fremgår, at omkring 71 pct. af de registrerede socialøkonomiske virksomheder er registreret indenfor de to brancher ”Kultur, fritid og anden service” (117) og ”Offentlig administration, undervisning og sundhed” (84), se figur 3.

Figur 3. Branchekoder for registrerede socialøkonomiske virksomheder

Knap 50 pct. af de registrerede socialøkonomiske virksomheder har ikke nogen oplyst beskæftigelse, hvilket formentlig skyldes, at en stor del af virksomhederne er frivillige foreninger, som ofte ikke har nogen ansatte, hvis arbejdskraften består af frivillige. Godt 17 pct. af de registrerede socialøkonomiske virksomheder har 1 beskæftiget (seneste kvartalsbeskæftigelse tilgængeligt). De resterende godt 33 pct. har mere end 2 beskæftiget.

De registrerede socialøkonomiske virksomheder er placeret i 67 ud af Danmarks 98 kommuner. Selvom der registreres socialøkonomiske virksomheder i store dele af landet er størstedelen dog registreret i de store kommuner. Knap 25 pct. af virksomhederne er registreret i Københavns Kommune og 10 pct. i Aarhus kommune, se tabel 1 nedenfor.

Tabel 1. Eksempler på kommuner med registrerede socialøkonomiske virksomheder

Kommune	Antal virksomheder
København	70
Aarhus	29
Aalborg	9
Jammerbugt	8
Odense	8
Slagelse	7
Høje Tåstrup	6
Roskilde	6
Frederiksberg	6
Randers	5
Silkeborg	5
Skanderborg	5
Kolding	4
Øvrige kommuner	115

6. Tilsyn efter § 11 i lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder

Lovens § 11 indeholder et tilsyn med de fonde og andre selvejende institutioner, der er registreret som registrerede socialøkonomiske virksomheder, i det omfang virksomheden ikke er undergivet andet fonde retligt tilsyn⁴.

⁴Se også bekendtgørelse nr. 1391 af 15. december 2014 om tilsyn med visse fonde og andre selvejende institutioner, der er registreret som socialøkonomiske virksomheder

Dette medfører, at fonde og andre selvejende institutioner, der ikke er underlagt tilsyn efter;

- lov om fonde og visse foreninger⁵,
- lov om erhvervsdrivende fonde⁶ eller
- er undtaget fra de to fondslove som følge af andet offentligt tilsyn,

og er registrerede socialøkonomiske virksomheder, er omfattet af lovbestemmelsen i § 11. Erhvervsstyrelsen fører i dag tilsyn med fire registrerede socialøkonomiske virksomheder efter denne bestemmelse.

7. Erfaringer med registreringsordningen

Erhvervsstyrelsen har i løbet af foråret og sommeren 2018 gennemført en række interviews med forskellige interessenter, se afsnit 3. Interessenterne har bidraget med information om, hvordan de ser på registreringsordningen, og i hvilket omfang de mener, at de registrerede socialøkonomiske virksomheder opnår en fordel ved at registrere sig.

Flertallet af interessenterne⁷ fremhævede, at de ønsker ordningen bevaret, og mener, at der er potentiale for, at de registrerede socialøkonomiske virksomheder kan opnå flere fordele, hvis ordningen styrkes. Interessenterne påpegede, at det er afgørende, at potentielle samarbejdspartnere kan have tillid til, at de registrerede socialøkonomiske virksomheder lever op til lovens fem betingelser, som er beskrevet oven for under afsnit 4.1.

Interessenterne fremhævede særligt otte forhold forbundet med registreringsordningen, som gennemgås nedenfor i afsnit a til h. Hvor relevant vil Erhvervsstyrelsens erfaringer på de konkrete områder ligeledes blive gennemgået.

a. Registreringsløsningen

Interessenter

Flere af interessenterne⁸ mener, at registreringsprocessen primært er udfordrende for mindre socialøkonomiske virksomheder, som gerne vil registreres som registrerede socialøkonomisk virksomhed. De mindre socialøkonomiske virksomheder har sværere ved at registrere sig i Erhvervsstyrelsens it-system og har især problemer med at uploade dokumentation, se afsnit 4.2, for at betingelserne for registrering er opfyldt.

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 938 om fonde og visse foreninger af 20. september 2012

⁶ Lov nr. 712 om erhvervsdrivende fonde af 25. juni 2014

⁷ Den Sociale Kapitalfond betvivlede om registreringsordningen kan medføre reelle fordele for de socialøkonomiske virksomheder, idet ordningen kan hindre de registrerede virksomheder i at tiltrække vækstkapital – og dermed ikke levere det potentielle sociale impact.

⁸ Bl.a. Logik & Co. og Kooperationen.

Erhvervsstyrelsens erfaringer

Det er ligeledes Erhvervsstyrelsens erfaring, at en del af de virksomheder, som ønsker at registrere sig som registrerede socialøkonomiske virksomheder, oplever problemer med registreringsprocessen og retter henvendelse til Erhvervsstyrelsen med henblik på vejledning. Især uploading af dokumentation, for at betingelserne for registrering er opfyldt, skaber tilsyneladende problemer. Mange af henvendelserne bliver løst ved at oplyse om Erhvervsstyrelsens vejledning om registrering som registreret socialøkonomisk virksomhed⁹, som senest er opdateret i juni 2018. Virksomhederne udtrykker i denne forbindelse utilfredshed med dokumentationskravene og hensigtsmæssigheden af byrden for virksomhederne. Det er også Erhvervsstyrelsens erfaring, at det overvejende er de mindre og nystiftede virksomheder, som er utilfredse med registreringsprocessen og dokumentationskravene ved registrering.

Erhvervsstyrelsen har desuden oplevet, at der er sket en del fejlregistreringer af virksomheder, som ikke ønsker at være registreret som registreret socialøkonomisk virksomhed, men alligevel har indsendt anmeldelse om dette.

For at modvirke sådanne fejlregistreringer har Erhvervsstyrelsen iværksat flere tiltag, herunder et hjælpefelt ved siden af feltet for registrerede socialøkonomiske virksomheder som forklarer, hvad en registreret socialøkonomisk virksomhed er. Desuden fremkommer der ved afkrydsningen af feltet for registrerede socialøkonomiske virksomheder en oplysningsboks, som oplyser virksomhederne om, at markeringen som registreret socialøkonomisk virksomhed medfører konsekvenser for virksomhedens anvendelse af overskud og udbyttebetaling. Det er desuden muligt at klikke sig videre fra et hyperlink til yderligere information om betingelser for registrering som registreret socialøkonomisk virksomhed.

b. Rapporteringskravet

Rapporteringskravet indebærer som nævnt, at ledelsen i registrerede socialøkonomiske virksomheder årligt i forbindelse med indsendelse af årsrapporten bl.a. skal rapportere (se betingelserne i afsnit 4.1):

- a) hvordan virksomheden opfylder sit sociale formål,
- b) hvordan den er uafhængig af det offentlige,
- c) hvordan virksomheden er inddragende og ansvarlig i sit virke, og
- d) redegøre for virksomhedens likvide midler og andre aktiver, der udloddes eller uddeles af virksomhedens formue.

⁹ https://erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/media/registreret_socialoekonomisk_virksomhed_vejledning_version_2.0_13_juni_2018_002.pdf

Interessenter

Flere interessenter¹⁰ anførte, at det ikke er ualmindeligt, at ledelsen i især de mindre registrerede socialøkonomiske virksomheder er usikre på, hvad rapporteringskravet præcist indebærer, og derfor ikke redegør for virksomhedens opfyldelse af de nævnte betingelser i årsrapporten.

Erhvervsstyrelsens erfaringer

Erhvervsstyrelsen har som led i kontrollen foretaget en gennemgang af årsregnskaberne for 2016 for de virksomheder, som er blevet registreret som socialøkonomiske virksomheder i 2015. Af de 72 registrerede socialøkonomiske virksomheder, som havde indsendt årsrapport, havde kun 15 (21 pct.) opfyldt rapporteringskravet. 23 (32 pct.) registrerede socialøkonomiske virksomheder havde delvist opfyldt rapporteringskravet, og 34 (47 pct.) registrerede socialøkonomiske virksomheder havde ikke opfyldt rapporteringskravet.

Ud fra resultaterne af denne kontrol er der noget, der tyder på, at de registrerede socialøkonomiske virksomheder ikke i tilstrækkelig grad er opmærksomme på det årlige rapporteringskrav. Styrelsen har som opfølgning på kontrollen afregistreret 26 registrerede socialøkonomiske virksomheder, fordi virksomhederne trods en forudgående rykker ikke havde indsendt årsregnskab.

c. Information om registreringsordningen

Interessenter

Et flertal af interessenterne¹¹ gav udtryk for, at der mangler generel information og formidling omkring registreringsordningen. Dette medfører, at bl.a. kommuner og private virksomheder ikke er opmærksomme på, hvordan opgaver f.eks. kan udbydes specielt til registrerede socialøkonomiske virksomheder. En interessent¹² bemærkede, at når man indfører en ny mærkningsordning, er det nødvendigt også at investere i markedsføring og oplysning, ligesom man f.eks. gjorde med Ø-mærket.

Tidligere har Vækstcenter for socialøkonomiske virksomheder¹³ og Dialogforum for Samfundsansvar og Vækst¹⁴ bl.a. formidlet information til de relevante aktører vedrørende

¹⁰ Bl.a. revisorer Jan Molin og Thomas Nislev og Kooperationen.

¹¹ Bl.a. Kolding Kommune, Silkeborg Kommune, Kooperationen, Casa Rosso og Advokaterne Foldschack, Forchhammer, Dahlager & Barfod.

¹² Casa Rosso.

¹³ Vækstcenter for socialøkonomiske virksomheder blev i 2014 lanceret af Beskæftigelsesministeriet og det daværende Ministerium for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold. Initiativet var en fælles indsats for at fremme socialøkonomiske virksomheder samt at styrke samarbejdet mellem offentlige og private aktører, samt synliggøre området og de resultater, der skabes af socialøkonomiske virksomheder. Vækstcentret lukkede ved udgangen af 2015.

¹⁴ Formålet med Dialogforum for samfundsansvar og vækst var at understøtte virksomhedernes arbejde med at tage samfundsansvar og de socialøkonomiske virksomheders arbejde med at skabe vækst på en måde, der skaber størst mulig værdi for den enkelte virksomhed og samfundet. Dialogforummet blev nedlagt ved udgangen af 2017. Regeringen

socialøkonomiske virksomheder, herunder registreringsordningen. Begge initiativer er imidlertid nedlagt i henholdsvis 2015 og 2017.

Interessenterne¹⁵ gav udtryk for, at der med lukningen af det statslige Vækstcenter for socialøkonomiske virksomheder har manglet en fælles platform og vidensbank for registrerede socialøkonomiske virksomheder. De efterspurgte således øget kommunikation om registreringsordningen og en fælles platform for formidling af de muligheder, som ordningen indebærer. Ifølge flere af interessenterne¹⁶ mangler især kommuner og andre offentlige og private opgaveudbydere et sted at henvende sig vedrørende reglerne for udbud med fokus på registrerede socialøkonomiske virksomheder. Disse finder ofte reglerne om, hvordan man bl.a. kan reservere udbud til registrerede socialøkonomiske virksomheder, uigennemskuelige og besværlige, hvorfor det er nemmere at fortsætte med den almindelige udbudsprocedure, se afsnit om udbudsreglerne neden for under punkt 7f.

Flere interessenter¹⁷ udtrykte ligeledes, at manglende information og formidling om registreringsordningen afholder flere socialøkonomiske virksomheder fra at registrere sig. Dels kan de socialøkonomiske virksomheder ikke gennemskue, om der er nogle reelle fordele forbundet med registrering, og dels har nogle socialøkonomiske virksomheder svært ved at identificere sig med de betingelser, som skal overholdes for at bevare status som registreret socialøkonomisk virksomhed. Disse virksomheder kan inddeles i to grupper: Den ene gruppe identificerer sig primært som erhvervsdrivende virksomhed og afholder sig muligvis fra registrering, da de ikke vil forveksles med en rent velgørende organisation, beskæftigelsesaktør eller lignende. Derudover ønsker de muligvis ikke at blive begrænset af betingelsen om social overskudshåndtering, se afsnit 4.1. Disse virksomheder har muligvis ikke kendskab til, at registrerede socialøkonomiske virksomheder i et vist omfang alligevel kan udbetale udbytte til ejerkredsen¹⁸. Den anden gruppe virksomheder identificerer sig primært som velgørende, men afholder sig muligvis fra registrering, da de ikke vurderer, at de fordele som opnås ved registreringen opvejer de forpligtigelser, som følger med registreringen.

Revisorernes kendskab til registreringsordningen

Enkelte interessenter¹⁹ påpegede, at revisorers manglende kendskab til eller interesse i registreringsordningen muligvis afholder nogle socialøkonomiske virksomheder fra at registrere sig. En enkelt interessent bemærkede, at flere socialøkonomiske virksomheder bliver frarådet at

planlagde i 2017 at styrke arbejdet med virksomheders samfundsansvar ved at sammenlægge de to råd, Dialogforum for Samfundsansvar og Vækst og Virksomhedsforum for Socialt Ansvar. Rådet er ikke nedsat endnu.

¹⁵ Bl.a. Advokaterne Foldschack, Forchhammer, Dahlager & Barfod, Casa Rosso, Logik & Co. og Silkeborg Kommune.

¹⁶ Bl.a. Silkeborg Kommune, Advokaterne Foldschack, Forchhammer, Dahlager & Barfod, Kooperationen og CBS Center for Civilsamfundsstudier.

¹⁷ Bl.a. Kooperationen, Selveje Danmark og Logistikkompagniet.

¹⁸ § 5, stk. 2 i lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder

¹⁹ Advokaterne Foldschack, Forchhammer, Dahlager & Barfod og revisorer Jan Molin og Thomas Nislev.

registrere sig af deres revisor. De gav i denne forbindelse udtryk for, at denne rådgivning lader til at være et resultat af, at revisorerne i nogle tilfælde alene har et relativt begrænset kendskab til ordningen, og derfor ikke altid er klædt på til at give deres kunder den bedst mulige vejledning om registreringen og den årlige rapportering.

Den omtalte rådgivning skal dog også ses i lyset af, at registreringsordningen ikke er rettet mod at omfatte hele feltet af socialøkonomiske virksomheder, men er et tilbud til de socialøkonomiske virksomheder, som ønsker gøre brug af ordningen med de fordele og ulemper en registrering medfører, herunder begrænsninger i udbytte og overskudsanvendelse. Dette vil bl.a. være relevant for en revisor at gøre opmærksom på i forbindelse med en rådgivning af en socialøkonomisk virksomhed inden registrering som registreret socialøkonomisk virksomhed.

d. Fordele ved registreringsordningen

Interessenter

Flertallet af de interessenter²⁰ som har bidraget til denne evaluering, vurderer, at der har været ingen eller kun begrænsede fordele for de socialøkonomiske virksomheder, der har registreret sig. Interessenterne oplever ikke, at offentlige eller private udbydere af opgaver tillægger registreringsordningen større vægt, men at pris, produkt og service derimod oftest er afgørende for valg af leverandør. De vurderer således, at den manglende fokus på de øvrige samfundsmæssige fordele som samarbejdet med en socialøkonomisk virksomhed medfører, betyder at registreringsordningen i vid udstrækning ikke har medført en markedsføringsmæssig værdi.

Disse udsagn understøttes af forskningsrapporten²¹ fra CBS, hvor 105 socialøkonomiske virksomheder²² (og 95 kommuner) indgik. Deltagerne blev spurgt om, hvorvidt ordningen giver adgang til kommunale fordele for virksomhederne eller ej. 57 pct. af de adspurgte virksomheder svarede, at de var enige eller meget enige i, at registreringsordningen ikke giver nogen kommunale fordele for de registrerede socialøkonomiske virksomheder. Undersøgelsen viser, at fordelene ved ordningen er begrænsede.

²⁰ Bl.a. Logik & Co., Casa Rosso, Glad fonden Logistikkompagniet, Kooperationen, Selveje Danmark, KL og Advokaterne Foldschack, Forchhammer, Dahlager & Barfod.

²¹ ”Sorgfrit Udkomme og timeligt Velfærd”: Forskning om dansk socialøkonomi”, <http://civilsamfundet.dk/wp-content/uploads/2018/04/Baggrundsrapport-SORGFRIIT-UDKOMME-OG-TIMELIGT-VELVÆRE.pdf>

²² I undersøgelsen svarede i alt 105 virksomheder, som er arbejdsintegrerende socialøkonomiske virksomheder. Nærmere om deltagerne findes i undersøgelsen, som kan læses på: <http://civilsamfundet.dk/wp-content/uploads/2018/04/Baggrundsrapport-Sorgfrit-udkomme-og-timeligt-velv%C3%A6re-Rapport.pdf>

Udbyttebegrænsningen

Under interviewene fremførte nogle interessenter²³ desuden, at lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder afskrækker nogle virksomheder fra at registrere sig, og at det er svært at drive virksomhed indenfor præmisserne i loven. Dette skyldes ifølge interessenterne bl.a. at loven står i vejen for risikotagning og forringer adgangen til eksterne investorer på grund af udbyttebegrænsningerne for ejer og investor. En enkelt interessent påpegede i denne forbindelse, at lovgivningen blev betragtet som ”en straf” for de virksomheder, som tager et socialt ansvar, fordi der ingen synlige fordele har været i ordningen, men kun begrænsninger i forhold til udbytte. Det vil for nogle virksomheder derfor ikke være muligt at indgå i ordningen, selv om virksomhederne tager et stort socialt ansvar, da det ikke samtidig er muligt at drive virksomhed på samme vilkår, som andre erhvervsdrivende virksomheder. Det er således vanskeligt at være en rentabel virksomhed indenfor lovens rammer.

Enkelte interessenter²⁴ bemærkede desuden, at loven i stedet for udbyttebegrænsninger, burde fokusere på at sikre et socialt formål og effekt. De bemærkede bl.a., at registreringsordningen som udgangspunkt kunne være en god ide, hvis man så på det, som en blåstempling og sikring af, at udvalgte kriterier var opfyldt, men det var vigtigt, at fokus var på det sociale i virksomheden.

Endelig blev det anført af enkelte interessenter, at registreringsordningen i nogle situationer muligvis kan virke konkurrenceforvridende. Det vil f.eks. være tilfældet, hvor en kommune fokuserer på registrerede socialøkonomiske virksomheder frem for ikke-registrerede socialøkonomiske virksomheder i deres udbudsproces.

Kommunernes tilgang til registreringsordningen

Socialøkonomiske virksomheder bidrager til at løse samfundsmæssige udfordringer af både social, sundhedsmæssig, miljømæssig og kulturel karakter. Derfor har flere kommuner valgt at fokusere mere på socialøkonomi og iværksætte tiltag, der fremmer oprettelse af socialøkonomiske virksomheder. Blandt disse kommuner er bl.a. Kolding Kommune og Silkeborg Kommune, som begge har bidraget til denne evaluering, men som har forskellige opfattelser af registreringsordningen.

Kolding Kommune har udarbejdet en socialøkonomisk strategi, hvoraf det bl.a. fremgår, at en socialøkonomisk tilgang til samfundsudviklingen på flere måder vil bidrage positivt til samfundsøkonomien. Kolding Kommune lægger imidlertid ikke vægt på, om kommunens socialøkonomiske samarbejdspartnere er registrerede eller ej. Kommunen vurderer, at bl.a. udbudsretten²⁵ er en barriere for, at kommunen på en praktisk anvendelig måde kan fokusere på

²³ Den Sociale Kapitalfond og Logistikkompagniet.

²⁴ Dansk Industri og Den Sociale Kapitalfond.

²⁵ Se nærmere om udbudsretlige udfordringer under afsnit 7f

registrerede socialøkonomiske virksomheder frem for ikke-registrerede socialøkonomiske virksomheder.

Silkeborg Kommune lægger derimod stor vægt på fortrinsvist at samarbejde med socialøkonomiske virksomheder, der er registrerede under registreringsordningen. I Silkeborg Kommune er der ligeledes udarbejdet en socialøkonomisk strategi, som bl.a. inden udgangen af 2020 vil sikre ”20 nye registrerede socialøkonomiske virksomheder, 150 stillinger til udsatte borgere og Silkeborg som en af landets førende kommuner indenfor samarbejde med socialøkonomiske virksomheder”. Ifølge Silkeborg Kommune står samarbejdet med de registrerede socialøkonomiske virksomheder højt på den politiske dagsorden i kommunen. Denne opbakning fra kommunalbestyrelsen har bl.a. medført, at alle dele af forvaltningen kan fokusere på at facilitere dette mål. Silkeborg Kommune vurderer ligeledes, at der er potentiale til i andre kommuner at fokusere yderligere på samarbejdet med registrerede socialøkonomiske virksomheder.

e. Rimelighedskravet

Interessenter

Flere af interessenterne²⁶ påpegede, at rimelighedskravet i bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats²⁷ ikke bør gælde for registrerede socialøkonomiske virksomheder i samme omfang som for ordinære virksomheder, idet registreringsordningen er et oplagt redskab til at undtage de virksomheder, der i mange tilfælde drives for at hjælpe folk ind på arbejdsmarkedet fra rimelighedskravet.

Rimelighedskravet skal sikre, at der i både private og offentlige virksomheder er et rimeligt forhold mellem antallet af ansatte med løntilskud og personer i virksomhedspraktik på den ene side og antallet af ansatte på almindelige vilkår på den anden side. Hensigten er at hindre, at virksomheder udnytter muligheden for at ansætte billig arbejdskraft, og dermed skaber konkurrenceforvridning og fortrænger medarbejdere, der er ansat på almindelige vilkår.

Rimelighedskravet betyder i praksis, at der skal være mindst fem ordinært ansatte pr. person, der er ansat med løntilskud eller i virksomhedspraktik, hvis arbejdspladsen har mellem 0 og 50 ansatte (dog vil der altid kunne ansættes en person på særlige vilkår). Herudover kan der ansættes en person for hver 10 ordinært ansatte, hvis arbejdspladsen har over 50 ansatte.

Interessenterne fremhævede, at registrerede socialøkonomiske virksomheder, som arbejder på beskæftigelsesområdet, bliver begrænset af rimelighedskravet og peger på, at rimelighedskravet er uhensigtsmæssigt og forhindrer registrerede socialøkonomiske virksomheder i at hjælpe et større

²⁶ Bl.a. Kooperationen, Casa Rosso, Glad Fonden og CBS Center for Civilsamfundsstudier.

²⁷ Bekendtgørelse nr. 977 af 28. juni 2018 om en aktiv beskæftigelsesindsats

antal borgere, som kommunerne kan henvide til dem med henblik på virksomhedspraktik eller ansættelse med løntilskud.

Det bemærkes, at der frem til 31. december 2018 er iværksat en forsøgsordning, som indebærer at alle jobcentre skal gennemføre forsøg, hvorefter det regionale arbejdsmarkedsråd ved ansættelse af førtidspensionister i løntilskud i offentlige og private virksomheder kan fravige rimelighedskravet.

Overordnet set henviser interessenterne til, at rimelighedskravet hindrer vækstmuligheder for de registrerede socialøkonomiske virksomheder, som arbejder på beskæftigelsesområdet, og at de registrerede socialøkonomiske virksomheder derfor bør undtages fra dette krav.

f. Udbudsreglerne

Interessenter

En anden udfordring for de registrerede socialøkonomiske virksomheder, som blev fremhævet af størstedelen af interessenterne²⁸, er udbudsreglerne, og hvordan disse kan eller ikke kan anvendes ift. at tilgodese registrerede socialøkonomiske virksomheder.

Efter udbudsloven har en offentlig myndighed pligt til at gennemføre et udbud ved indkøb af tjenesteydelser eller varer, som ligger over en bestemt tærskelværdi²⁹. Offentlige myndigheder kan således ikke fravælge udbudsprocessen og indgå kontrakter med direkte tildeling med f.eks. socialøkonomiske virksomheder, hvis værdien overstiger denne grænse.

Reserverede kontrakter

Med den nye udbudslov³⁰, der trådte i kraft den 1. januar 2016, blev der indført en mulighed for offentlige myndigheder for at reservere kontrakter til socialøkonomiske virksomheder inden for bestemte områder. Efter udbudslovens § 54 kan en offentlig myndighed stille krav om, at det alene er beskyttede værksteder eller økonomiske aktører, hvis hovedformål er social og faglig integration af handicappede eller dårligt stillede personer, der kan deltage i udbuddet. Det er et krav, at virksomheden har minimum 30 pct. ansatte, som er handicappede eller dårligt stillede personer. Dette giver således en god mulighed for, at de registrerede socialøkonomiske virksomheder kan byde på disse kontrakter.

Derudover er der mulighed for efter udbudslovens § 190, at en ordregiver kan forbeholde retten til at deltage i et udbud til organisationer, der udelukkende beskæftiger sig med tjenesteydelser på

²⁸ Bl.a. Kooperationen, Kolding Kommune, CBS Center for Civilsamfundsstudier og Selveje Danmark.

²⁹ Tærskelværdien for indkøb af sociale og andre specifikke tjenesteydelser udgør i 2018 og 2019 5.583.825 kr., se www.bedreudbud.dk/taerskelvaerdier-for-2018-2019

³⁰ Udbudsloven, lov nr. 1564 af 15. december 2015

sundheds-, social- og kulturområdet. For sådanne udbud følger dog af udbudslovens § 190, stk. 2, at de skal opfylde følgende kumulative betingelser:

- 1) Formålet med organisationen er at varetage offentlige tjenesteydelsesopgaver med tilknytning til levering af de tjenesteydelser, der er omhandlet i stk. 1,
- 2) udbyttet geninvesteres for at opfylde organisationens målsætninger. Udloddes eller omfordeles udbyttet, skal dette ske ud fra deltagelsesorienterede hensyn,
- 3) ledelses- eller ejerskabsstrukturerne i den organisation, der gennemfører kontrakten, er baseret på principper om medarbejderejerskab eller medarbejderdeltagelse eller skal kræve aktiv deltagelse af medarbejdere, brugere eller interessenter, og
- 4) organisationen har ikke fået tildelt en kontrakt for de pågældende tjenesteydelser af den pågældende ordregiver i henhold til denne bestemmelse i de seneste tre år.

Definitionen af en registreret socialøkonomisk virksomhed, jf. lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder, og ovenstående betingelser efter udbudsloven er ikke ens. Det betyder, at der vil være nogle registrerede socialøkonomiske virksomheder, som ikke vil kunne byde på et reserveret udbud, mens andre registrerede socialøkonomiske virksomheder opfylder reglerne, og derfor vil kunne byde. Det gælder desuden, at kontrakter omfattet af udbudslovens § 190 højst kan løbe i tre år.

Nogle af interessenterne³¹ understregede, at det er en ulempe, at en opgave ikke kan reserveres til den samme virksomhed igen efter tre år i henhold til udbudsloven, og interessenterne, herunder kommunerne, gav udtryk for en vis usikkerhed om, hvorvidt kontrakten efter tre år igen kan genudbydes eller forlænges til samme leverandør. Det blev i den sammenhæng også påpeget, at det ikke var en fordel at etablere en registreret socialøkonomisk virksomhed i lokalområdet, hvis samme virksomhed ikke kunne genvinde en kontrakt i samme lokalområde.

g. Regnskabskrav

Interessenter

Det følger af § 8 i lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder, at en registreret socialøkonomisk virksomhed skal aflægge årsrapport i overensstemmelse med årsregnskabsloven og mindst skal følge reglerne for regnskabsklasse B. En enkelt interessent bemærkede over for Erhvervsstyrelsen, at lovens henvisning til årsregnskabsloven medfører regnskabsmæssige udfordringer for de registrerede socialøkonomiske virksomheder.

I de tilfælde, hvor en registreret socialøkonomisk virksomhed modtager donationer fra flere forskellige donatorer, herunder kommuner, er årsregnskabsloven ikke hensigtsmæssig.

³¹ Bl.a. Silkeborg Kommune og Kolding Kommune.

Begrundelsen herfor er, at de fleste donatorer ønsker en særskilt afrapportering om anvendelse af donationer i overensstemmelse med bevilling. Interessenten bemærkede, at donationer sædvanligvis afrapporteres som et ”kontantregnskab”. Dette indebærer, at virksomhedernes køb af anlægsaktiver regnskabs teknisk skal udgiftsføres i erhvervsåret. Denne udgiftsførelse er ikke i overensstemmelse med anvendelse af årsregnskabsloven, idet man ved anvendelse af denne lov ikke må indregne skjulte reserver, hvorfor de erhvervede aktiver skal afskrives over brugstiden. Dette medfører, at registrerede socialøkonomiske virksomheder er nødsaget til at periodisere donationen og indtægtsføre denne i takt med afskrivninger på de pågældende aktiver. Alternativt ville der fremkomme regnskabsmæssige overskud, hvilket de fleste donatorer ikke vil acceptere.

Interessenten bemærkede desuden, at for mindre registrerede socialøkonomiske virksomheder, der alene modtager engangsdonationer i størrelsesordenen 50.000-100.000 kr., vil anvendelsen af årsregnskabsloven være uforholdsmæssigt byrdefuldt. Den ovenfor nævnte regnskabsaflæggelse, som indebærer balancering af årsregnskabsloven og regnskabsmæssige betingelser fra donatorer er nemlig så kompliceret, at det er nødvendigt at anvende en revisor. Udgiften til revisorydelsen vil sandsynligvis være uforholdsmæssigt omfattende i forhold til virksomhedens samlede økonomi. Det bemærkes, at andre interessenter ikke har fremhævet denne udfordring.

h. Tilsyn efter § 11 i lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder

Interessenter

En enkelt interessent³² har gjort opmærksom på, at rækkevidden af lovens § 11 har givet anledning til tvivl. Det blev fremhævet, at det er et problem, at det ikke er muligt at stifte en selvejende institution/fond, hvis man ikke kan leve op til kravet i fondsloven³³ om en million i fondskapital, eller ikke kan opfylde kapitalkravet på 300.000 kr. i erhvervsfondsloven³⁴. Det er ifølge interessenten et problem både i forhold til eksisterende selvejende institutioner/fonde og ikke mindst i forhold til at etablere nye registrerede socialøkonomiske virksomheder, som ønsker at blive selvejende og ikke ønsker at være hverken et kapitalselskab med ejere, eller en forening med medlemsstruktur. Interessenten bemærkede dertil, at den gældende § 11 blev indsat i lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder i forbindelse med vedtagelsen i Folketinget for at løse dette problem. Men det har efterfølgende vist sig, at bestemmelsen kun kan anvendes i ganske få tilfælde.

Erhvervsstyrelsens erfaringer

Styrelsen har modtaget henvendelser vedrørende påtænkte nystiftede fonde, som ønsker at blive underlagt tilsyn efter § 11 i lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder i stedet for tilsyn

³² Advokaterne Foldschack, Forchhammer, Dahlager & Barfod.

³³ Bekendtgørelse af lov nr. 938 om fonde og visse foreninger af 20. september 2012

³⁴ Lov nr. 712 om erhvervsdrivende fonde af 25. juni 2014

efter erhvervsfondslovens regler, herunder særligt erhvervsfondslovens krav om en grundkapital på 300.000 kr.

Det skal i den forbindelse understreges, at fonde med erhvervsdrift af et ikke-begrænset omfang, jf. erhvervsfondslovens § 2, stk. 1 og 2, er omfattet af erhvervsfondslovens regler, herunder også kravet om en grundkapital på 300.000 kr. i erhvervsfondslovens § 31. Det er således ikke muligt at stifte fonde og andre selvejende institutioner, som er erhvervsdrivende i erhvervsfondslovens forstand (medmindre fonden er undtaget fra erhvervsfondsloven, jf. denne lovs § 3) uden at opfylde erhvervsfondslovens kapitalkrav.

Erhvervsstyrelsen er opmærksom på, at det for mindre erhvervsdrivende fonde, herunder også socialøkonomiske virksomheder, kan være svært at opfylde kapitalkravet på 300.000 kr. i forbindelse med stiftelsen. Dette er imidlertid en generel problemstilling, som gælder for alle mindre fonde.

8. Konklusion

Evalueringsens formål er at vurdere, om registreringsordningen har formået at danne grundlag for en fælles identitet, og om den har været med til at give de registrerede socialøkonomiske virksomheder troværdighed, som kan medføre en markedsføringsmæssig værdi.

På baggrund af de interviews, som Erhvervsstyrelsen har afholdt med de inddragede interessenter på området, vurderes det, at der med registreringsordningen for socialøkonomiske virksomheder generelt er skabt en mulighed for at markedsføre sig som en sådan virksomhed.

Det kan dog også konkluderes, at registreringsordningen ikke har medført markedsføringsmæssige fordele i det omfang, som der var tiltænkt med loven. Dette kan bl.a. skyldes, at offentlige og private opgaveudbydere ikke har tilstrækkeligt kendskab til registreringsordningen. Det bemærkes yderligere, at lovens samspil med andre regelsæt har skabt en række udfordringer, som for nogle registrerede socialøkonomiske virksomheder har reduceret anvendeligheden af ordningen.

Hertil har det vist sig, at flere registrerede socialøkonomiske virksomheder har haft udfordringer med at anvende registreringsløsningen i Erhvervsstyrelsens it-system, primært uploading af dokumentation for at lovens kriterier for registrering er opfyldt. Ligeledes har lovens rapporteringskrav til de registrerede socialøkonomiske virksomheders årsrapporter skabt udfordringer.

Flertallet af interessenterne³⁵ understregede, at der mangler målrettet information og kommunikation om registreringsordningen, hvilket medfører, at de registrerede socialøkonomiske virksomheder til dels hindres i at opnå de fordele, som var tiltænkt ved registreringsordningens tilblivelse. De manglende fordele og den manglende offentlige fokus på området medfører derudover, at de socialøkonomiske virksomheder kun i begrænset omfang har valgt at lade sig registrere.

På trods heraf gav flertallet af interessenterne³⁶ udtryk for, at de ønsker at bevare registreringsordningen for socialøkonomiske virksomheder. Flertallet af interessenterne har givet udtryk for, at de tror på, at registreringsordningen på sigt kan medføre fordele for de registrerede socialøkonomiske virksomheder, hvis ordningen opnår politisk opbakning og styrkes.

³⁵ Bl.a. Kooperationen, Casa Rosso, Logik & Co., Selveje Danmark, Silkeborg Kommune, Kolding Kommune og Advokaterne Foldschack, Forchhammer, Dahlager & Barfod

³⁶ Den Sociale Kapitalfond betvivlede om registreringsordningen kan medføre reelle fordele for de socialøkonomiske virksomheder, idet ordningen kan hindre de registrerede virksomheder i at tiltrække vækstkapital – og dermed ikke levere det potentielle sociale impact.

Langelinie Allé 17
2100 København Ø

T: 3529 1000
@: erst@erst.dk
W: erst.dk